
Цивільне право і процес; сімейне право

УДК 347.7 + 347.9

DOI 10.33244/2617-4154.3(12).2023.93-103

М. В. Демчук,*здобувач першого (бакалаврського)**рівня освіти**e-mail: mdemchuk17@gmail.com***ORCID ID 0000-0003-4302-6764;****С. В. Дяченко,***канд. юрид. наук, доцент,**Державний податковий університет**e-mail: sv_dyachenko@ukr.net***ORCID ID 0000-0002-0104-2769**

АНАЛІЗ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

Стаття присвячена аналізу судової практики щодо захисту прав інтелектуальної власності в цивільному праві. Авторами досліджено різні аспекти судової практики, роль судів у захисті прав інтелектуальної власності, а також ефективність судових рішень.

У статті наведено та проаналізовано судові рішення, які визначають, чи порушено права інтелектуальної власності, та заходи, які вживаються для захисту цих прав. Зазначено, що досвід судочинства може надати цінну інформацію щодо того, як суди розуміють та застосовують закони щодо захисту прав інтелектуальної власності в конкретних ситуаціях. Окремо наголошується на тому, що судова практика має значний вплив на захист прав інтелектуальної власності в цивільному праві, вона забезпечує роз'яснення законодавства та розв'язання спірних питань у цій галузі. Акцентовано, що судова практика сприяє покращенню ефективності механізмів захисту прав інтелектуальної власності та відображає сучасні тенденції у цій галузі. Наведено приклади сучасної судової практики стосовно різних ситуацій, які можуть виникнути під час захисту прав інтелектуальної власності.

Зауважено, що існує необхідність удосконалення законодавства та судової практики, щоб забезпечити більш ефективний захист прав інтелектуальної власності у сучасних умовах. У ході усього дослідження авторами підтверджувалась думка, що українське цивільне судочинство все ще є недосконалим та потребує коригування. У підсумку сформульовано пропозиції щодо вдосконалення законодавства нашої країни: необхідно розширити правовий захист окремих видів інтелектуальної власності; забезпечити прозорість та відкритість у процесі захисту прав інтелектуальної

власності; важливо підвищити правову обізнаність громадськості та правовласників щодо захисту прав інтелектуальної власності тощо.

Отже, важливість судової практики в захисті прав інтелектуальної власності не може бути переоцінена. Ця стаття сприятиме розумінню практичних аспектів захисту прав інтелектуальної власності та допоможе підвищити ефективність захисту цих прав у майбутньому.

Ключові слова: інтелектуальна власність, захист прав інтелектуальної власності, судова практика, судовий захист, правовий аналіз.

Постановка завдання. Метою цього дослідження є практичне вивчення заходів забезпечення захисту прав інтелектуальної власності, виявлення проблемних питань, пов'язаних з цією сферою, та розгляд можливих способів їх вирішення.

Постановка проблеми. Охорона і захист прав інтелектуальної власності є актуальною проблемою в сучасному світі, особливо в контексті розвитку технологій та глобалізації економіки. Захист прав інтелектуальної власності став однією з ключових складових ефективної державної політики у сфері економіки та науки. Однак існує проблема порушення прав інтелектуальної власності, яка стає все більш актуальною в умовах швидкої технологічної трансформації та зростання міжнародної торгівлі. Порушення прав інтелектуальної власності може призвести до великих фінансових збитків для суб'єктів господарювання та зменшення інноваційного потенціалу національної економіки. Тому важливо розглянути судову практику захисту прав інтелектуальної власності в цивільному праві та визначити, які засоби захисту є найбільш ефективними та як можна поліпшити механізми їх застосування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У світлі останніх наукових досліджень, тема захисту прав інтелектуальної власності, стає все більш актуальною, оскільки з появою нових технологій, із зростанням глобалізації та цифрової трансформації ринків стає дедалі найважливіше забезпечення захисту прав власності на нові інновації та винаходи, які швидко розвиваються і впроваджуються в різні галузі. Ця тема ставала предметом досліджень таких науковців, як О. В. Бахур, Л. І. Галупова, А. В. Гуржій, С. О. Циганій, В. Н. Цівка та інші.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до ст. 418 ЦК України право інтелектуальної власності визначається як право, яке належить особі на результат своєї творчої інтелектуальної діяльності або на інший об'єкт, що закріплений за ним законодавством про інтелектуальну власність [1]. У Конституції України передбачено право кожного громадянина на вільне здійснення художньої, наукової та технічної творчості. У цьому контексті держава намагається розробляти спеціальні механізми, щоб захистити інтелектуальну власність, авторські права, моральні та матеріальні інтереси, що стосуються різних видів інтелектуальної діяльності [2].

Відповідно до ст. 420 ЦК України об'єктами інтелектуальної власності є різноманітні твори, матеріали та інші результати творчої діяльності, зокрема: літературні та художні твори, комп'ютерні програми, бази даних, фонограми, відеограми, передачі організацій мовлення, наукові відкриття, винаходи, промислові зразки, сорти рослин та

породи тварин, комерційні найменування та торговельні марки, а також конфіденційна інформація, яка стосується ділових і комерційних таємниць [1]. Варто зазначити, що цей перелік не є вичерпним і може постійно поповнюватися новими результатами творчої діяльності.

1967 року була укладена Конвенція у Стокгольмі, яка започаткувала Всесвітню організацію інтелектуальної власності (ВОІВ). Ця Конвенція встановлює, що інтелектуальна власність включає різноманітні права, зокрема, на літературні, художні та наукові твори, винаходи, промислові зразки, товарні знаки, а також інші права, що стосуються інтелектуальної діяльності. У процесі створення національного законодавства України у галузі інтелектуальної власності ставилося завдання використати максимально можливі правові норми, які визнані у всіх цивілізованих країнах світу [3].

Суб'єктами права інтелектуальної власності можуть бути фізичні особи – творці об'єктів права інтелектуальної власності (наприклад, автори, винахідники), а також інші особи, які мають особисті немайнові та/або майнові права на об'єкти права інтелектуальної власності, що передбачені чинним законодавством або договором. У випадку коли над об'єктом працювали декілька фізичних осіб, вони стають спів-авторами цього об'єкта.

Серед порушень прав інтелектуальної власності можна виділити такі види: незаконне використання аудіо- та відеоматеріалів, піратство у сфері програмного забезпечення, нелегальне поширення відеоігор, незаконне копіювання та розповсюдження літературних творів тощо.

Україна здійснила значну кількість робіт з формування нормативно-правової бази для регулювання відносин у галузі інтелектуальної власності. На сьогодні в дії перебувають різні законодавчі акти, включаючи такі закони України, як «Про охорону прав на зазначення походження товарів», «Про авторське право і суміжні права» [4], «Про охорону прав на сорти рослин», «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем», «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг».

Порядок взаємодії стосовно інтелектуальної власності регулюється не лише окремими законами про інтелектуальну власність, а також іншими законами України: «Про лікарські засоби» [5], «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування» [6], «Про науково-технічну інформацію» [7] тощо.

У разі потреби регулювання відносин інтелектуальної власності можуть застосовуватися міжнародні договори, які ратифікувала Україна. Вищий господарський суд України опублікував інформаційний лист, в якому наведено список договорів, що підпадають під цю категорію [8].

Правники виокремлюють юрисдикційну та неюрисдикційну форми захисту прав інтелектуальної власності. Неюрисдикційний захист прав означає, що юридичні та фізичні особи можуть самостійно захищати свої права на об'єкти інтелектуальної власності, не звертаючись до компетентних органів. Це може бути виражено у формі самозахисту, коли особа діє, щоб запобігти або зупинити порушення своїх прав.

Юрисдикційний захист передбачає, що уповноважені державою органи займаються захистом прав, які були порушені або оскаржені. Особа, чії права порушено неправомірними діями, може звернутися за допомогою до цих органів для відновлення свого права та припинення правопорушення. У постанові апеляційного суду міста Хмельницький щодо справи № 686/12668/22, яка була винесена 13 жовтня 2022 року, зазначається, що кожна сторона має право самостійно визначати свою стратегію захисту, формулювати свої вимоги та заперечення, а також нести відповідальність за доказування своїх тверджень. Суд у цьому випадку обмежується розглядом справи лише у межах вимог та доказів, які були надані сторонами спору [9]. Коли сторона обирає судовий захист, вона переконана, що суд під час вирішення справи буде компетентним, неупередженим, тобто слідуватиме Бангалорським принципам. Резолюцією № 2006/23 Економічної та Соціальної ради ООН від 27.07.2006 зазначається, що дані принципи мають на меті встановлення етичних стандартів для суддів та повинні використовуватися ними як керівництво, а також слугувати основою для регулювання поведінки суддів системою судів. Ці принципи включають шість основних показників: незалежність, неупередженість та непідкупність, дотримання етичних норм, рівність, компетентність і старанність [10, с. 754]. Господарський суд Львівської області в ухвалі від 11.01.2023 у справі № 914/2380/21 зазначає, що судді повинні бути безсторонніми. Це означає, що вони повинні бути вільними від будь-яких зв'язків, упередженості чи впливу, які можуть впливати на їх здатність приймати незалежні рішення. Незалежність судової влади має велике значення не тільки для сторін конкретного розгляду, але й для суспільства загалом. Судді повинні не тільки фактично бути вільними від будь-яких невідповідних зв'язків чи упередженостей, але й бути сприйнятими як такі, що їх здатність приймати незалежні рішення не піддається сумнівам. Інакше довіра до незалежності судової влади буде підірвана. Безсторонній суд означає, що суддя є позбавленим упередженостей, незацікавленим, об'єктивним, безпристрасним та нейтральним [11].

Один з найбільш ефективних способів захисту права інтелектуальної власності є судовий захист, який надається судами загальної юрисдикції у рамках цивільного, кримінального, адміністративного або господарського провадження. Згідно зі статтею 16 ЦК України кожен громадянин має право на захист своїх прав та інтересів у суді [1]. Цивільно-правовими засобами захисту прав інтелектуальної власності є визнання порушеного права і його відновлення, відшкодування моральної та матеріальної шкоди, стягнення доходів і виплата компенсацій. Розмір компенсації визначається, відповідно до законодавства, з урахуванням вини особи та обставин, що мають значення. У разі вирішення подібних конфліктів важливо мати на увазі, що компенсація має бути виплачена у випадку підтвердження порушення майнових прав суб'єкта інтелектуальної власності, а не на основі визначення розміру завданих збитків. Отже, для задоволення вимоги про виплату компенсації достатньо наявності доказів вчинення особою дій, які визнаються порушенням права інтелектуальної власності. Такого висновку дійшов Верховний Суд у постанові від 04.03.2020 у справі № 520/15449/16 [12]. Запорізький апеляційний суд у постанові від 28.02.2023 у справі № 333/6769/20

зазначив: «Для встановлення адекватної компенсації за порушення майнових прав суд повинен провести дослідження таких факторів: наявність порушення прав та його характеристики; об'єктивні критерії, що вказують на приблизний розмір завданої шкоди через кожне неправомірне використання об'єкта авторського права або суміжного права; кількість та тривалість порушень (одноразові або повторювані випадки використання об'єкта); прибуток, отриманий від порушення; кількість осіб, чії права були порушені; наміри підзахисного; можливість відновлення попереднього стану та необхідні зусилля для цього тощо» [13].

Одним з найважливіших питань у захисті прав інтелектуальної власності є те, що збір доказів для підтвердження факту порушення може бути надто складним. Необхідно мати достатньо переконливу доказову базу, щоб переконати суд у факті порушення права на інтелектуальну власність. Наприклад, у справі № 333/6769/20, яка була розглянута Комунарським районним судом м. Запоріжжя 14 листопада 2022 року, позивачу було відмовлено у задоволенні його позову. Позивач заявив про те, що відповідач незаконно використовував його авторські твори, які були частиною збірки творів «Концептуальна колекція декоративних нагрудних металевих значків та прикрас з елементами української символіки «Сучасний український значок», публікуючи їх на інтернет-ресурсах як товари для продажу. Однак суд відмовив у задоволенні позову, оскільки позивач не надав достатніх доказів, які б підтверджували ідентичність використаних відповідачем зображень із збірки позивача, що містили прапор України, прапор УПА та українське серце, з тими, що містяться у збірці позивача. Тому суд вважає твердження позивача про порушення його авторських прав непідтвердженими та необґрунтованими [14].

Розгляд і вирішення спорів, що виникають у галузі інтелектуальної власності, часто потребують спеціалізованих знань і навичок, які не завжди є у суддів, через це значна кількість прийнятих рішень переглядається вищими інстанціями. У випадках коли виникають суперечки з приводу прав інтелектуальної власності, суддям доводиться проводити не тільки правовий аналіз (наприклад, визначати наявність порушення права, розмір заподіяної шкоди тощо), а й вивчати технічні деталі, що належать до предмета спору (такі як, наприклад, порівняння схожих позначень, перевірка використання всіх елементів патентованого винаходу або промислового зразка та ін.). У таких випадках важливу роль відіграє судова експертиза об'єктів інтелектуальної власності, яка допомагає вирішити технічні питання, пов'язані зі спором.

Судова експертиза інтелектуальної власності – це певна діяльність, що має на меті отримання об'єктивних і обґрунтованих висновків про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності у судовому процесі. Судові експерти, маючи спеціальні знання в галузі авторського права, права на знаки для товарів і послуг, права промислової власності й економіки інтелектуальної власності, досліджують фактичні дані й обставини справи, що стосуються створення, використання, вартості та збитків, пов'язаних з об'єктами інтелектуальної власності. Вони надають судові об'єктивні висновки, які допомагають у досудовому розслідуванні та судовому провадженні [15, с. 67]. Судова експертиза відіграє важливу роль у кінцевому рішенні суду й ухилення

однієї із сторін судового процесу від цієї перевірки може нести для неї негативні наслідки. Наприклад, у постанові Львівського апеляційного суду від 11.10.2021 у справі № 464/2495/19 суд зазначив: «Якщо учасник справи ухиляється від надання необхідних матеріалів або від участі в експертизі, яка є необхідною для з'ясування питання, що становить предмет справи, суд може визнати цей факт або відмовити у визнанні, залежно від того, хто з учасників справи ухиляється та наскільки важлива для них експертиза» [16].

На нашу думку, важливо розглянути також принцип *res judicata* у сфері судового захисту прав інтелектуальної власності. Одним із фундаментальних аспектів верховенства права є принцип правової визначеності, який передбачає повагу до *res judicata* – принципу остаточності рішень суду. Судова практика захисту інтелектуальної власності налічує безліч рішень суду, які були подані на апеляцію та зрештою після переглядання справи залишились без змін. Найчастіше проблеми з дотриманням принципу *res judicata* виникають, коли після винесення рішення апеляційним або касаційним судом у справі з'являється особа, яка раніше не брала участі в розгляді цієї справи, але вважає, що її права, свободи, інтереси чи обов'язки були порушені цим рішенням. Зазвичай така особа не просто стверджує, що рішення суду порушує її права, свободи, інтереси чи обов'язки, а вимагає скасувати чи змінити це рішення в інтересах самої себе. Для цього вона подає апеляційну або касаційну скаргу, яка зазвичай містить вимогу прийняти рішення, що суперечить рішенню апеляційного або касаційного суду [17, с. 57]. Верховний Суд у постанові від 18 січня 2022 р. у справі № 910/919/20 зазначає: «Принцип *res judicata* є частиною принципу юридичної визначеності, який передбачає повагу до остаточного рішення суду. Цей принцип забороняє повторний розгляд справи з метою отримання нового рішення та передбачає, що суди вищого рівня мають право перегляду (зокрема, касаційного) лише з метою виправлення судових помилок і недоліків. Відхилення від цього принципу можливе лише у випадку наявності вагомих непереборних обставин, які не зазначені та не обгрунтовані скаргником у цій справі» [18].

Висновки. Отже, питання захисту прав інтелектуальної власності залишаються досить актуальними, оскільки з розвитком нових технологій стає дедалі найважливіше забезпечення захисту прав власності на нові інновації та винаходи, які швидко розвиваються і впроваджуються в різні галузі. Без належного захисту прав інтелектуальної власності інноваційні підприємства та креативні індустрії можуть бути підставою для недобросовісних конкурентів, які використовують творчість та інтелектуальний потенціал інших без належної оплати або дозволу. Це може призвести до зменшення інвестицій, зниження конкурентоспроможності та зростання витрат на науково-дослідні роботи і розробки. Водночас захист прав інтелектуальної власності важливий для забезпечення інноваційного розвитку та збереження культурної спадщини. Захист прав інтелектуальної власності стимулює творчість, дослідження і розробки, що дозволяє розвивати нові продукти та послуги, підвищувати якість життя і підтримувати культурні цінності.

Нині українське цивільне судочинство все ще є недосконалим та потребує коригування. Основною його проблемою є те, що воно не завжди відповідає нормам Європейської конвенції з прав людини [19, с. 141]. Незважаючи на великий досвід нашого судочинства щодо розгляду справ захисту інтелектуальної власності, вважаємо, що законодавство України потребує реформування. Необхідно вдосконалити законодавство, зокрема уточнити та розширити правовий захист окремих видів інтелектуальної власності, також варто забезпечити прозорість і відкритість у процесі захисту прав інтелектуальної власності та впровадження сучасних міжнародних стандартів у цій сфері. Важливо підвищити правову обізнаність громадськості та правовласників щодо захисту прав інтелектуальної власності і впровадження ефективної системи протидії порушенню її прав. Теж підтримуємо думку більшості вчених, які вбачають, що правова держава можлива лише тоді, коли забезпечується повна реалізація принципу «верховенства права». Цей принцип передбачає, що в державі має домінувати закон, а не інтереси окремих осіб, які контролюють владу в певний момент, та що кожен повинен нести відповідальність, незалежно від посади, яку він обіймає [20, с. 73].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44, ст. 356. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 01.04.2023).
2. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 06.04.2023).
3. Костюченко О. М. Правове регулювання інтелектуальної власності в Україні / Міністерство юстиції України. URL : https://minjust.gov.ua/m/str_4487 (дата звернення: 05.04.2023).
4. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 № 3792-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 13. Ст. 64. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12/ed20110509#Text> (дата звернення: 04.04.2023).
5. Про лікарські засоби : Закон України від 04.04.1996 № 123/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 22. Ст. 86. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 04.04.2023).
6. Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування : Закон України від 17.01.2002 № 2953-ІІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 17. Ст. 121. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2953-14#Text> (дата звернення: 04.04.2023).
7. Про науково-технічну інформацію : Закон України від 25.06.1993 № 3322-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 33. Ст. 345. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text> (дата звернення: 04.04.2023).
8. Про нормативно-правові акти, що регулюють питання, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності : інформаційний лист від 20.02.2007 № v8_91600-07.

Демчук М. В., Дяченко С. В. Аналіз судової практики захисту прав інтелектуальної власності в цивільному праві

Вищий господарський суд України. 2007. № 01-8/91. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v8_91600-07#Text (дата звернення: 05.04.2023).

9. Постанова Хмельницького апеляційного суду у справі № 686/12668/22 від 13 жовтня 2022 / Єдиний державний реєстр судових рішень : вебсайт. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104959714>

10. Дорошенко Ю. І., Дяченко С. В. Бангалорські принципи діяльності суддів України. Порівняльно-аналітичне право. *Електронне наукове видання ДВНЗ Ужгородського національного університету*. 2020. № 4. С. 752–759.

11. Ухвала Господарського суду Львівської області у справі № 914/2380/21 від 11.01.2023 / Єдиний державний реєстр судових рішень : вебсайт. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108358932>

12. Постанова Верховного Суду м. Києва у справі № 520/15449/16 від 4 березня 2020 / Єдиний державний реєстр судових рішень : вебсайт. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88265123>

13. Постанова Запорізького апеляційного суду у справі № 333/6769/20 від 28.02.2023 / Єдиний державний реєстр судових рішень : вебсайт. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109399369>

14. Рішення Комунарського районного суду м. Запоріжжя у справі № 333/6769/20 від 14 листопада 2022 / Єдиний державний реєстр судових рішень : вебсайт. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109399369>

15. Шрамко М. О. Особливості судової експертизи у сфері інтелектуальної власності. *Криміналістичний вісник*. Київ, 2020. № 1 (33). С. 63–70.

16. Постанова Львівського апеляційного суду у справі № 464/2495/19 від 11 жовтня 2021 / Єдиний державний реєстр судових рішень : вебсайт. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100344268>

17. Заєць А. Ю., Дяченко С. В. Принцип *res judicata* як основа захисту суб'єктивних цивільних прав в цивільному судочинстві *Сучасні тенденції розвитку науки (частина II)* : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 30–31 травня 2021 року. Київ : МЦНД, 2021. С. 56–58.

18. Постанова Верховного Суду м. Києва у справі № 910/919/20 від 18 січня 2022 / Єдиний державний реєстр судових рішень : вебсайт. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102736101>

19. Довга М. О., Дяченко С. В. Основні аспекти європейського цивільного судочинства: досвід для України на прикладі Франції та Німеччини. *Альманах міжнародного права*. Одеса, 2021. Вип. 25 С. 138–149 URL : <http://www.inlawalmanac.mgu.od.ua/v25/18.pdf>

20. Сидорчук В. О., Дяченко С. В. Верховенство права: науковий погляд, нормативне закріплення, судова практика. *Юридичний бюлетень* : наук. журн. / редкол. : О. Г. Предместніков та ін. Одеса : ОДУВС, 2018. Вип. 6 (6). С. 71–77. URL : http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2018/6_2018/6_2018.pdf

21. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40–41, 42. Ст. 492. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 07.04.2023).

REFERENCES

1. Civil Code of Ukraine: Law of Ukraine dated January 16, 2003 № 435-IV. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2003. No. 40–44. Art. 356. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (date of application: 04.01.2023).

2. Constitution of Ukraine : Law of Ukraine dated June 28, 1996 № 254k/96-VR. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 1996. № 30. Art. 141. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (date of application: 04.06.2023).

3. Kostyuchenko O. M. Legal regulation of intellectual property in Ukraine / Ministry of Justice of Ukraine. URL : https://minjust.gov.ua/m/str_4487 (date of application: 04/05/2023).

4. On copyright and related rights: Law of Ukraine dated December 23, 1993 № 3792-XII. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 1993. № 13. Art. 64. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12/ed20110509#Text> (date of application: 04.04.2023).

5. On medicinal products: Law of Ukraine dated 04.04.1996 № 123/96-VR. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 1996. No. 22. Art. 86. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80#Text> (date of application: 04.04.2023).

6. On the peculiarities of state regulation of business entities related to the production, export, import of discs for laser reading systems: Law of Ukraine dated January 17, 2002 № 2953-III. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2002. No. 17. Article 121. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2953-14#Text> (date of application: 04.04.2023).

7. On scientific and technical information: Law of Ukraine dated June 25, 1993 № 3322-XII. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 1993. № 33. Article 345. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text> (date of application: 04.04.2023).

8. On normative legal acts regulating issues related to the protection of rights to intellectual property objects: Information letter dated February 20, 2007 № v8_91600-07. *The Supreme Economic Court of Ukraine*. 2007 № 01-8/91. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v8_91600-07#Text (date of application: 04.05.2023).

9. Resolution of the Khmelnytskyi Court of Appeal in case № 686/12668/22 of October 13, 2022 / Unified State Register of Court Decisions : website. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104959714>

10. Doroshenko Yu. I., Dyachenko S. V. Bangalore principles of activity of judges of Ukraine. Comparative and analytical law. *The electronic scientific publication of the DVNZ of the Uzhhorod National University*. 2020. № 4. P. 752–759.

11. Decision of the Commercial Court of Lviv region in case № 914/2380/21 from 11.01.2023 / Unified state register of court decisions : website. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108358932>

12. Resolution of the Supreme Court of Kyiv in case № 520/15449/16 of March 4, 2020 / Unified state register of court decisions : website. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88265123>

13. Resolution of the Zaporizhzhya Court of Appeal in case № 333/6769/20 dated February 28, 2023 / Unified state register of court decisions : website. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109399369>

14. Decision of the Communal District Court of Zaporozhye in case № 333/6769/20 of November 14, 2022 / Unified state register of court decisions : website. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109399369>

15. Shramko M. O. Peculiarities of forensic examination in the field of intellectual property. *Forensic Herald*. Kyiv, 2020. № 1 (33). P. 63–70.

16. Resolution of the Lviv Court of Appeal in case № 464/2495/19 of October 11, 2021 / Unified State Register of Court Decisions : website. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100344268>

17. Zayets A. Yu., Dyachenko S. V. The principle of res judicata as a basis for the protection of subjective civil rights in civil proceedings. *Modern trends in the development of science (part II)* : materials of the V International Scientific and Practical Conference, Kyiv, May 30–31, 2021. Kyiv : Moscow State University, 2021. P. 56–58.

18. Resolution of the Supreme Court of Kyiv in case No. 910/919/20 of January 18, 2022 / Unified state register of court decisions : website. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102736101>

19. Dovha M. O., Dyachenko S. V. Main aspects of European civil justice: experience for Ukraine based on the example of France and Germany. *Almanac of international law*. Odesa, 2021. Issue 25, pp. 138–149 URL : <http://www.inlawalmanac.mgu.od.ua/v25/18.pdf>

20. Sydoruk V. O., Dyachenko S. V. The rule of law: a scientific view, normative consolidation, judicial practice. *Legal Bulletin* : Science. journal / editorial O. G. Predmestnikov and others. Odesa : ODUVS, 2018. Issue 6 (6). P. 71–77. URL : http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2018/6_2018/6_2018.pdf

21. Civil Procedure Code of Ukraine: Law of Ukraine dated March 18, 2004 № 1618-IV. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2004. № 40–41, 42. Art. 492. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (date of application: 04.07.2023).

M. Demchuk, S. Dyachenko. Analysis of judicial practice of intellectual property rights protection in civil law

The article is devoted to the analysis of judicial practice regarding the protection of intellectual property rights in civil law. The authors researched various aspects of judicial practice, the role of courts in protecting intellectual property rights, as well as the effectiveness of court decisions.

The article provides and analyzes court decisions that determine whether intellectual property rights have been violated and the measures taken to protect these rights. It is noted that judicial experience can provide valuable information on how courts understand and apply laws regarding the protection of intellectual property rights in specific situations. It is emphasized separately that case law has a significant impact on the protection of intellectual property rights in civil law, it provides clarification of legislation and resolution of controversial issues in this field. It is emphasized that judicial practice contributes to the improvement of the effectiveness of mechanisms for the protection of intellectual property rights and reflects modern trends in this field. Examples of modern judicial practice regarding various situations that may arise during the protection of intellectual property rights are given.

It was noted that there is a need to improve legislation and judicial practice to ensure more effective protection of intellectual property rights in modern conditions. Throughout the study, the authors confirmed the opinion that Ukrainian civil justice is still imperfect and needs to be adjusted. As a result, proposals for improving the legislation of our country were formulated: it is necessary to expand the legal protection of certain types of intellectual property; to ensure transparency and openness in the process of protecting intellectual property rights; it is important to raise the legal awareness of the public and rights holders regarding the protection of intellectual property rights, etc.

Therefore, the importance of judicial practice in the protection of intellectual property rights cannot be overestimated. This article will contribute to the understanding of the practical aspects of the protection of intellectual property rights and help to improve the effectiveness of the protection of these rights in the future.

Keywords: *intellectual property, protection of intellectual property rights, judicial practice, judicial protection, legal analysis.*

Стаття надійшла до редколегії 11 травня 2023 року